

Kapellekestocht Boutersem Zuidkant

Deze fietstocht brengt je langs mooie wegen van het zuidelijk gedeelte van Boutersem, en we ontdekken een deel van de grote rijkdom aan kapelletjes van Boutersem. In totaal zouden er mogelijk een honderdtal in onze gemeente staan. Het gros ervan zijn Mariakapelletjes die voortkomen uit de Maria-devotie van de vorige eeuw. Andere werden opgericht om de gunsten te bekomen van andere heiligen. En deze kapelletjes zijn er in alle formaten en vormen: van de grootte van een kleine kerk tot een klein nisje in de gevel van een huis of boerderij.

Op de kaart en in de routebeschrijving duiden we meer dan 20 interessante plekken aan. Daar zit natuurlijk ook het domein van Kwabeek bij, een groene oase van rust in de gemeente, en de mooie pastorietuin van Roosbeek.

En we ontdekken de twee gezichten van Boutersem: enerzijds het druk bewoonde gedeelte rond de Leuvense steenweg en anderzijds de weidse zichten van Vertrijk, Neervelp en vooral Willebringen.

De route vermijdt zoveel mogelijk de drukke wegen, al zijn er een 4-tal punten waar het even uitkijken is.

De tocht vertrekt op de **parking van het kerkplein in Boutersem**. Maar je kan op elk punt aan deze tocht starten. De fietstocht van 22 km vormt een lus in het zuidelijke deel van Boutersem.

Volg de geldende coronamaatregelen correct op.

Bekijk op mobiel

Met deze QR-code kan je de fietstocht op je smartphone plaatsen (Via RouteYou)

Wat krijgen wij onderweg te zien?

2 Sint-Lucia kapel:

Op de weiden waar nu de kapel staat, stond vroeger de waterburcht van Loofort. Rond 1500 kreeg Jan Van der Ee, heer van Kwabeek, de vervallen burcht in bezit en liet de restanten slopen. Op de plaats van het huidige kapelletje liet hij één van de talrijke bronnetjes uitdiepen en in metselen. En aan een boomstronk werd het St. Lucia beeld bevestigd. Dit gepolychromeerde eikenhouten beeldje uit de 15de eeuw, dat uit de kerk van Vertrijk kwam, heeft tot 1971 in de kapel gestaan. Vanaf dan werd het om veiligheidsredenen opnieuw op het Sint-Lucia-altaar in de kerk geplaatst. En het beeldje werd vervangen door een recentere versie.

De Sint-Luciadevotie te Vertrijk bestaat minstens sinds de 14de eeuw: in 1370 is er al sprake van een Sint-Lucia-altaar met het beeld van de heilige. Het ontstaan van deze devotie houdt vermoedelijk verband met de verschillende pestepidemies die de streek in de periode 1315-1362 teisterden.

De kapel boven de bronput werd pas in 1796 gebouwd nadat de Franse troepen de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart voor de erediensten hadden gesloten, om er een poedermagazijn van te maken. De toenmalige pastoor Jozef Vanderborcht en kerkmeester Joannes Vandervorst bouwden het kapelletje met gobertangestenen uit Dongelberg (een deelgemeente van Jodoigne) die ze op het kerkhof aantroffen. Aan deze bron worden miraculeuze genezingen toegeschreven en Sint-Lucia werd vooral aangeroepen om pest, melaatsheid, cholera, 'bloed quaelen en quaede oogen' te bezweren.

5 Regnum Mariae kapelletje:

Het meest verspreide kapelletje van Vlaanderen is ongetwijfeld het kleine kastje dat zich tegen talloze huisgevels bevindt. Meestal is het uit hout vervaardigd en is het wit, blauw, geel en/of bordeaux geschilderd. Bovenaan bevindt zich een metalen, geronde letter M met een kruisje. In het kastje staat een klein plastic of gipsen beeldje van Onze-Lieve-Vrouw met Kind.

Fernand Mariën, sinds 1958 godsdienstleraar en kloosterdirecteur van het Instituut van de Ursulinen in Tildonk, startte rond die tijd de actie om deze gevelkapelletjes te verspreiden in Vlaanderen. Hij organiseerde reizende Mariale tentoonstellingen op 64 plaatsen, waarin hij op een feeëriek manier de Mariale rijkdom in België toonde. De

bezoekers konden een gevelkapelletje bestellen, gratis thuisbezorgd, op voorwaarde dat het een definitieve plaats kreeg tegen de voorgevel van de woning. Later werd in geïnteresseerde parochies reclame gemaakt. Oorspronkelijk waren de kapelletjes in hout, daarvan werden er 120.000 kapelletjes geplaatst. Vanaf 1965 werden ze in harde kunststof gemaakt. Van deze versie werden er ook meer 120.000 geplaatst.

6 Het kasteel en park van Kwabeek:

Het domein van Kwabeek kende een rijke geschiedenis. Midden 13de eeuw verwierf Godfried van Wesemael de woontoren, molen en pachthoeve in Vertrijk. Hij was ook heer van L'Ecluse (Sluizen) en zo duikt ook tot zeker in de 15de eeuw de naam 'Ter Sluizen' op.

Onder andere Jan Van der Ee (die van de Sint-Luciakapel) was eigenaar. In 1789 verdwijnt de toren en de slotgracht. En in de eerste helft van 19de eeuw, onder Alphonse Wouters d'Oplinter (van de familie van de Kapel in Neervelp) verdwijnen de wallen en wordt het kasteel een landhuis.

Na de moord op de laatste eigenares kocht de gemeente Boutersem het kasteel, het park met o.a. een bakkersoven en de ijskelder (van 1882) aan. Het kasteel is nu het gemeentehuis van Boutersem.

7 Kapel van Onze-Lieve-Vrouw Niet Bevekt Ontvangen in Neervelp:

Van de 17e tot de 19e eeuw probeerden de notabelen van een dorpsgemeenschap hun rijkdom weer te geven door de bouw van kapellen in hun dorpen. Kapellen bleven daarna statussymbolen zowel voor de adel, de burgerij en de herenboeren.

De kapel van Onze-Lieve-Vrouw Niet Bevekt Ontvangen, op de hoek van de Waversesteeweg en de Katspoelstraat, werd in 1752 gebouwd in opdracht van de familie de Wouters d'Oplinter. De kapel werd in 2012 volledig gerenoveerd.

13 Veldkapel ter herdenking van 3 gefusilleerden tijdens WO II

Op 6 september 1944 (de dag van de bevrijding van Boutersem) werden hier 3 agenten van de Gerechtelijke Politie gefusilleerd door de terugtrekkende Duitse troepen. Zij waren door het Parket van Leuven naar Tienen gestuurd om een drievoudige moord te onderzoeken die op 9 augustus gepleegd werd. Op de grens tussen Roosbeek en Kuntich werden ze door terugtrekkende Duitsers tegengehouden. De Duitsers hadden in hotel 'Castel Pic' een commandopost ingericht. Op een geïmproviseerde krijgsraad werden ze ter dood veroordeeld. Op het kapelletje staan nog drie namen van weerstanders, zij werden op dezelfde dag gefusilleerd.

Foto: Karin Plattau

14 De kapel van Onze-Lieve-Vrouw ten bloede:

Een Tiense stadsarchivaris schreef ooit: "Het is wel drie eeuwen geleden dat er oorlog werd gevoerd in onze streken en toen heeft er een bloedige slag plaatsgevonden in de velden die ten oosten van Roosbeek naar Vissenaken heen gelegen zijn. De strijd was zo hevig dat het veld van bloed lekte en daar waar er langs de velden bomen stonden hingen verscheurde lijken van bloed druppelend aan de takken. Ja, ge moogt mij geloven, ik heb het dikwijls horen vertellen van mensen die het wisten van hun voorouders. Zelfs nog lange tijd daarna noemde men de plaats het Massakkerveld, zo vreselijk was de vijand er te werk gegaan. Tot zielerust van al die bloedig gesneuvelden en tot herdenking van dit vreselijk bloedbad heeft men het kapelleken van Onze-Lieve-Vrouw ten Bloede opgericht".

Mogelijk doelde hij op de slag bij Vissenaken tijdens de 80-jarige oorlog. Op 14 september 1576 hadden het Spaanse leger en de Staatse troepenmacht hier een bloederige kennismaking, waarbij alle inwoners van Vissenaken, Bunsbeek en Houtem gedood of gevlucht waren. Tien jaar lang was er geen enkele inwoner meer in deze drie dorpen tot in 1587 mensen bij mondjesmaat er hun thuis weervonden.

De kapel wordt voor het eerst vermeld in 1718.

Einde 2001 werd de kapel, op initiatief van de Kerkfabriek van Sint-Anna Roosbeek, grondig opgeknapt.

16 Pastoretuin van Roosbeek:

De tuin van de pastorie van de Sint-Anna kerk is een mooi onderhouden geheel van 55 are. Hij bestaat uit drie delen; moestuin, boomgaard met kippenren en aan de overkant van de Kleinbeek een lusttuin. Even voorbij de binnenkoer, naast de serre staat een klein grotje.

20 Sint-Brigida Kapelletje in de Groenstraat:

De meeste kapelletjes zijn voor Onze-Lieve-Vrouw, maar Boutersem heeft er een aantal die uit de toon springen. Dit kapelletje is zo eentje. Het opschrift op het kapelletje zet ons even op het verkeerde been. Het gaat niet om de Zweedse Sint-Brigitta maar wel om Sint-Brigida, een Keltische heilige. In Ierland is zij de op een na belangrijkste heilige na Sint-Patrick. Zij is de beschermheilige van het vee. Het kapelletje wordt al verschillende generaties onderhouden door de familie Serré.

Routebeschrijving

Wij gebruiken in deze routebeschrijving enkele afkortingen en conventies.

- De pijltjes duiden de rijrichting aan vanuit het standpunt van de fietser.
- Rode pijltjes duiden een (oversteek-)plaats aan waar je voorzichtig moet zijn. Meestal is afstappen en te voet gaan aangewezen.
- FKP Fietsknooppunt: om je te begeleiden gebruiken wij soms de nummers van de fietsknooppunten. Opgelet: 'volg tot' = rij tot aan het FKP; 'volg even' = we rijden niet tot aan het knooppunt.
- **blauw** **Bezienswaardigheid**
- **Nis** **Kapelletje in een nis in de muur**
- Van een groen nummertje vind je info in de brochure.

- Start Kerkplein Boutersem – via Brugstraat
- **Sint-Hilariuskerk**
- Volg tot FKP 37
- 730 m Aan knooppunt 37 volg even FKP 91 (rechts de Stationsstraat).
- 100 m Verlaat FKP 91 en neem het paadje links, vóór de beek. Rijd voorbij de
- V1.3

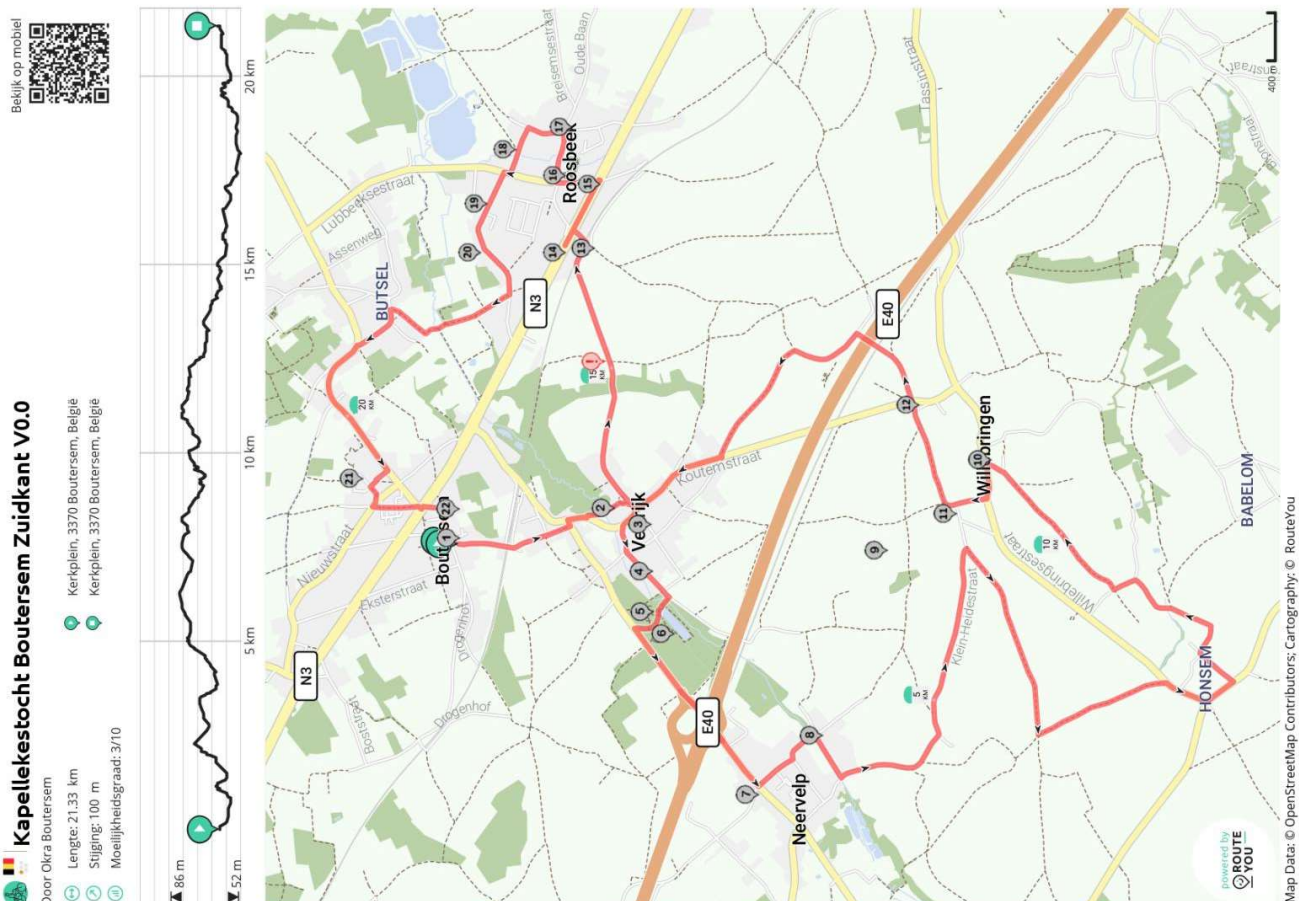
- 1.1 km Vervolg tot FKP 98.
- Aan knooppunt 98 volg tot FKP 91
- 1.2 km Aan knooppunt 91 volg even FKP 34 110 m. vóór de oude molen met hoge populieren, verlaat FKP 34 en sla rechts de veldweg in.
- 1.2 km Sla de 1ste zijweg links in.
- 820 m Sla rechts de (Willebringsestraat) in tot aan kruispunt met wegwijzers.
- Recht vóór: **Kapelletje**
- 270 m Sla links Meldertsestraat in. (200 m) Volg even FKP 34
- 1.3 km In de Verbindingsweg sla pal voorbij de kaki-groene silo's rechts een veldweg in tot op de Geestelijken Hoek. Verlaat FKP 34.
- **Huis nr 10 Nis**
- (Indien veldweg tè slecht, volg dan gewoon verder FKP 34, zonder Geestelijkenhoek).
- 1.1 km Verlaat de Geestelijkenhoek en sla links de Willebringsestraat in.
- 200 m Sla 1ste straat rechts in: Molenhoek.
- V1.3

- **St.-Luciakapel** tot over het kerkhof van Vertrijk.
- 300 m Sla rechtsaf op de Roosbeeksestraat.
- 60 m Sla rechts de Kerkweg in.
- 280 m   **Kapel aan huis nr 1** Op de Kerkweg volg even FKP 37 en daarna even FKP 91.
- **Huis nr 13 Nis- en**
- **Regnum Mariae -kapelletje.**
- Verlaat FKP 91 en sla rechts de Kwabeekstraat in.
- Nis aan bakhuis. (Bakkersgilde)** Rijd of wandel even door het
- **domein van Kwabeek.** Verlaat het domein langs de brede laan links.
- Sla aan de serres links de Neervelpsestraat in, voorbij de brug, tot aan de kapel.
- 1,2 km   **Maria zonder vlek ontvangen.** Links de Vertrijksestraat in. Volg tot FKP 98. Aan overkant Broekstraat
- **O.L.V.Vrouw van het Heilig Hart**
- Aan knooppunt 34 **lindeboom met kapelletje**
- 250 m Volg even FKP 35
- **Hoeksken: Kapel O.L.V. van Lourdes**
- Via FKP 35 tot net over de oude brug over de E40.
- 1,2 km Verlaat FKP 35 en neem onmiddellijk links en volg de betonweg tot op kruispunt met Koutemstraat en sla rechts af.
- 810 m
- 610 m Na 500 m sla rechts de Roosbeeksestraat in. **Ingeval er een verbodsteken staat, ga je een stukje te voet met de fiets aan de hand.** Vervolg tot aan spoorwegovergang.
- **Veldkapel voor gesneuvelden van de tweede wereldoorlog: ga even de straat rechts in naast huis nr.4**
- We steken de spoorweg over tot aan de Leuvensesteenweg.
- Sla links af op de Leuvensesteenweg. Steek de steenweg NIET over

- 100 m **Kapel van O.L.V. ten bloede** (*is open*). We keren terug richting Tienen tot aan de Spoorwegstraat.
- 470 m **Kapelletje van San-Antonio**
Sla links de Lubbeeksestraat in. Bezoek aan de kerk van Roosbeek de **Pastorietuin met grot**.
- 240 m Sla rechts de Oude Baan in.
 Huis nr. 49 O.L.V. van Altijddurende Bijstand. (Rij even tot aan de hoek met de Zavelstraat).
- 290 m Sla links de Kasteelstraat in.
- 220 m Sla links de Moffelstraat in.
- 290 m **Kapel van Sint-Anna + beelden**
Sla rechts de Lubbeeksestraat in.
- 50 m Sla onmiddellijk links de Groenstraat in.
- Huis nr 35 Nis, nr 36 grotje, nrs 62, 63**
- Huis nr 43: Kapel van de H. Brigia**
- 820 m Sla aan huisnr.105 rechts voetweg 42 in. Volg die tot aan de kerk van Butsel.
- 810 m Sla links de Pastoriestraat in tot aan de grote baan (Kerkomsesteenweg)
- 320 m Volg deze naar links tot voorbij de school.
- 1,0 km Sla rechts Eyckeveld in.
 Grotje aan huis nr.53 (recht voor het paadje in de doodlopende straat)
- 140 m Neem het paadje tussen huis nrs.10 en 12.
- 110 m Sla rechts de Nieuwstraat in.
- 30 m Neem direct links (naast nr.65) voetweg 33 tot aan de Kerkomsesteenweg.
- 260 m Sla rechts de Kerkomsesteenweg. in
- 20 m Steek recht de Leuvensestwg. over. In Dorpsstraat **Nis aan huis nr.2.**
- Juist voorbij huis nr 9: grot (achter de haag)**
Regnum Mariae aan huis nr.15
- 350 m Rij door tot aan het Kerkplein.

V1.3

3

V1.3

4